Att ge efter döden –

Hur ser allmänheten på att testamentera till ideella organisationer?

giva SVERIGE

Branschorganisationen för tryggt givande

Innehållsförteckning

- Bakgrund
- Sammanfattning
- Svenskarnas syn på att skriva testamente
  - Andel som har testamenterat
  - Vanligaste förmånstagare
  - Ideella organisationer och testamenten
  - Varför testamenterar allmänheten inte?
- Svenskarna och Allmänna arvsfonden

Kort om rapporten

Bakgrund

Giva Sverige har med hjälp av Novus undersökt allmänhetens inställning till testamenten. Liknande undersökningar genomfördes 2016 och 2017. Ytterligare frågor har lagts till i årets undersökning med bakgrund av den pågående utredningen om en förändring av arvsrätten.

Tid

Undersökningen har genomförts som en webbenkät 5 juli – 10 augusti 2024

Målgrupp och urval för undersökningen

Målgrupp är allmänheten i åldersgruppen 30-84 år. Undersökningen är genomförd i Novus riksrepresentativa Sverigepanel som är slumpmässigt rekryterad. Totalt omfattar undersökningen 1031 intervjuer.

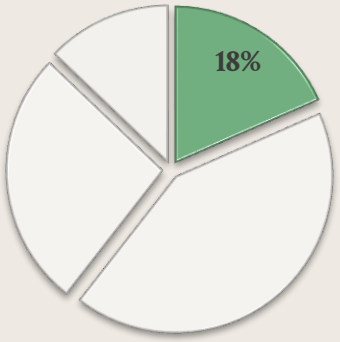
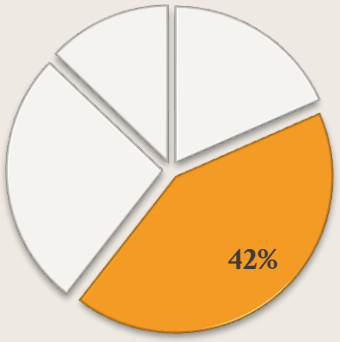
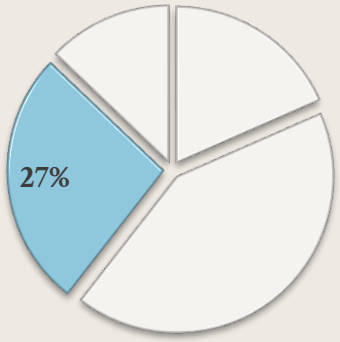
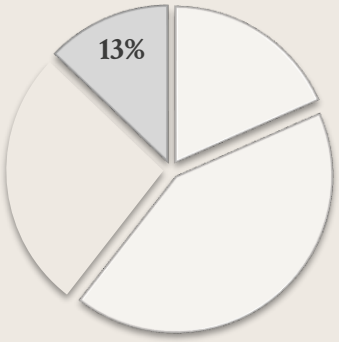
Rapportupplägg

Rapporten bygger på undersökningen genomförd av Novus enligt ovan. Resultaten kompletteras av annan information. Särskild källa anges i de fallen.

Bakgrund

Olika grupperingar i undersökningen

Sveriges befolkning mellan 30-84 år

Har upprättat testamente	Upprättar troligtvis testamente	Upprättar troligtvis inte testamente	Vet ej / tveksam
			
18%	42%	27%	13%
Medelålder			
63	49	57	54

Nuvarande lagstiftning kring arv

- **Har den avlidne skrivit ett testamente är det testamentet som gäller i stället för arvsordningen**. Dock finns begränsningar som innebär att den avlidnes bröstarvingar (barn, barnbarn och så vidare) alltid har rätt till en del av arvet.

- **Om den avlidne inte var gift** avgör arvsordningen vem som har rätt till arv. Detta gäller också om den avlidne var sambo. I första hand är det barn och barnbarn (bröstarvingar) som ärver. Om det inte finns några bröstarvingar ärver den avlidnes föräldrar, och om de är döda ärver syskonen. Om någon av syskonen har dött tidigare ärver deras barn.

- **Om den avlidne var gift** ska det i de flesta fall göras en bodelning för att se hur stor del av egendomen som tillhör dödsboet. Om den avlidne inte har barn ärver den efterlevande maken/makan och det behövs då ingen bodelning.

- **Finns det inget testamente och inga släktarvingar tillfaller arvet Allmänna arvsfonden.**

”En arvs- och testamentsrätt i tiden”
(Dir 2024:28)

- **Regeringen har fattat beslut om att tillsätta en utredning som ska göra en bred översyn av reglerna om arv och testamente.** I uppdraget ingår bland annat att utreda om kusiner ska få legal arvsrätt, om skyddet för efterlevande sambo bör stärkas, om ett testamentesregister ska införas och överväga möjligheten att upprätta digitala testamenten. Syftet med utredningen är att skapa en modern, tydlig och trygg arvs- och testamentsrätt. Utredningen ska redovisas den 29 augusti 2025.
- Arvsrätt för kusiner skulle innebära att inflödet av arv till Allmänna arvsfonden försvinner, vilket begränsar tillgången till finansiering för delar av civilsamhället.
- Allmänhetens syn på att kusinarv och ideella organisationer som mottagare av testamenten är därför relevant och har delvis berörts i undersökningen.
- Införande av testamentesregister skulle vara positivt för Giva Sveriges medlemmar och allmänhetens uppfattning av detta har också lyfts i undersökningen.
- Läs mer om utredningen här https://www.regeringen.se/pressmeddelanden/2024/03/en-arvs--och-testamentsratt-i-tiden/

Sammanfattning

1. Sammanfattning - utveckling

- Knappt en femtedel av svenskarna har upprättat testamente, vilket är något färre än 2017. Däremot är det fler som avser att skriva testamente. Totalt sett uppger 60% att de har skrivit eller kommer skriva testamente, jämfört med 55% 2017.
- Fyra av fem uppger att de känner till de svenska arvslagarna mycket eller ganska bra. Även de som uppger att de troligen inte kommer att upprätta ett testamente upplever att de har bra kännedom om hur arvslagarna ser ut.
- När allmänheten får ange vilka de kan testamentera till nämns i första hand också den närmaste familjen som barn eller make/maka. Ideella organisationer nämns av en fjärdedel.
- 8% har valt att testamentera till ideella organisationer jämfört med 4% 2017. Det är alltså en dubblering men fortsatt en liten andel av det totala antalet testamenten.
- Av de som ännu inte skrivit testamente men planerar att göra det är det också fler som kan tänka sig att testamentera till ideella organisationer. De som inte vill testamentera till ideella organisationer gör det i första hand för att hela arvet ska gå till närmaste familjen. Fler kan tänka sig att testamentera mindre belopp till ideella organisationer än 2017, vilket kan vara en bidragande faktor till att fler testamenterar till ideella organisationer.
- Allmänheten vill i högre utsträckning testamentera till ett ändamål som har en känsla av närhet, både vad gäller geografisk närhet och gällande saker som kan påverka den närmaste familjen, jämfört med gåvogivande under livet.
- Nästan hälften av de som är medlemmar i en organisation kan tänka sig att testamentera till den organisationen, medan fyra av tio kan tänka sig att testamentera till en organisation som de är givare till.

1. Sammanfattning - arvsrätt

- Antalet testamenten som tillfaller Allmänna arvsfonden är runt 1000 stycken per år och har legat på ungefär samma nivå över de senaste 15 åren.
- Närmare hälften av svenskarna föredra att det egna arvet går direkt till ideella organisationer (34%) eller Allmänna arvsfonden (12%) om de inte skriver testamente och inte har några arvingar. Andelen är något högre bland de som troligen inte kommer skriva testamente.
- En tredjedel föredrar att pengarna går till släkt i yttre led. De som anser att det ska vara så är främst personer som har låg tillit till ideella organisationer.
- Endast 2% vill att pengarna ska gå till offentlig sektor.
- Av de som har testamenterat uppger 2% att en eller flera kusiner är förmånstagare. Bland de som troligtvis kommer att upprätta testamente är det endast 7% som kan tänka sig att testamentera till kusiner.
- Ytterst få är negativa till ett införande av testamentesregister, nio av tio är neutrala eller positiva till förslaget.

Svenskarnas syn på att skriva testamente

Andel som har testamenterat

Allmänheten 30-84 år

Sammanfattning
– Andel som testamenterar

1

Knappt en femtedel har upprättat testamente, vilket är något färre än 2017. Däremot är det fler som avser att skriva testamente. Totalt sett uppger 60% att de har skrivit eller kommer skriva testamente, jämfört med 55% 2017.

2

En stor majoritet (fyra av fem) uppger att de känner till de svenska arvslagarna mycket eller ganska bra.

När allmänheten får spontant uppge vilka de vet att de kan testamentera till nämns i första hand den närmsta familjen som barn eller make/maka. En fjärdedel nämner ideella organisationer.

3

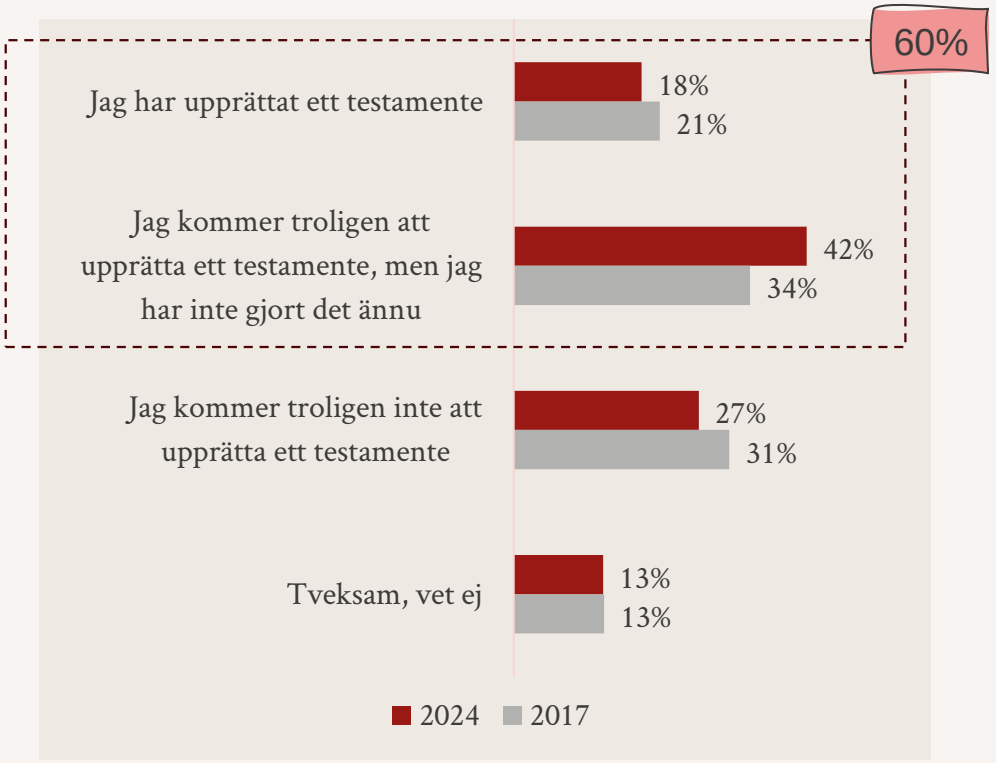
Även de som uppger att de troligtvis inte kommer att upprätta ett testamente upplever att de har bra kännedom om hur arvslagarna ser ut.

Något fler planerar att upprätta testamente jämfört med 2017

Sveriges befolkning mellan 30-84 år

- Knappt en femtedel, 18%, har upprättat testamente, vilket är något lägre än 2017.
- 60% har upprättat eller kommer troligtvis att upprätta ett testamente, jämfört med 55 % 2017
- 40% av alla födda på 1940-talet (äldst i undersökningen) har upprättat testamente, medan 18% planerar att göra det.

Fråga:
Vilket av följande stämmer bäst in på dig?

Frågetyp: *Enkelval*

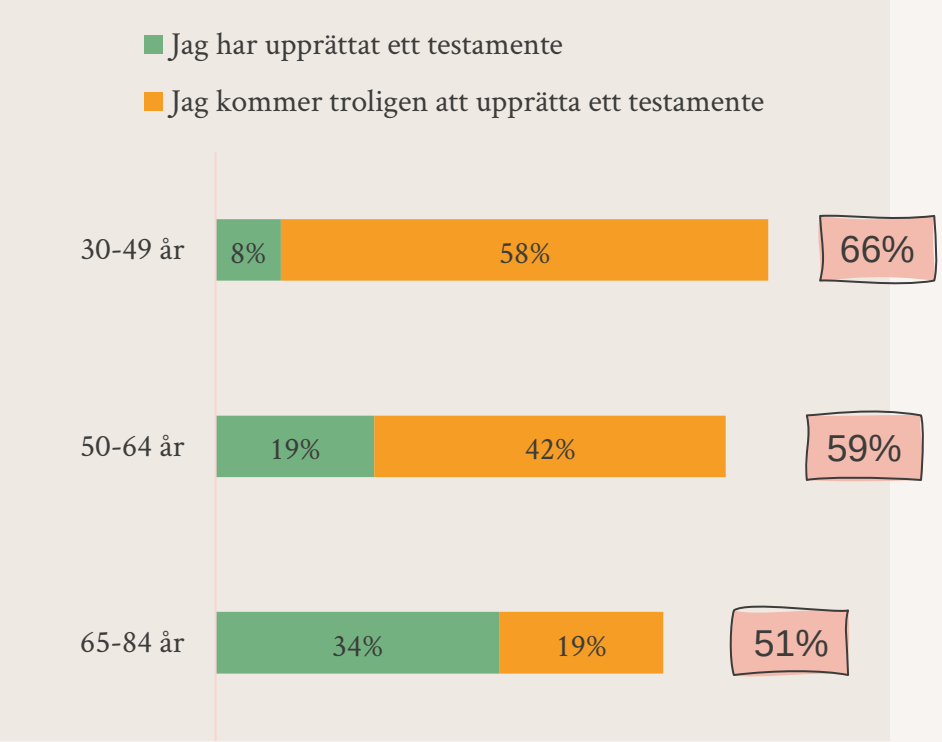
Källa: Novus 2024, 2017
Bas: 2024: 1031, 2017: 1027

Vanligare att yngre avser att upprätta ett testamente

Sveriges befolkning mellan 30-84 år

Fråga:
Vilket av följande stämmer bäst in på dig?

- Omkring två tredjedelar i åldrarna 30-64 år uppger att de har eller kommer att skriva ett testamente
- Andelen som troligtvis skriver testamente minskar i takt med åldern. Det beror sannolikt på att man börjar bestämma sig för hur man vill göra
- Ungefär lika vanligt bland män och kvinnor att upprätta testamente
- Inga större skillnader utifrån bostadsort, inkomstnivå eller utbildningsnivå

Frågetyp: *Enkelval*

Källa: Novus 2024, 2017
Bas: 2024: 1031, 2017: 1027

En stor majoritet uppger att de känner till hur arvslagarna fungerar

Sveriges befolkning mellan 30-84 år

Fråga:
Hur bra kännedom/kunskap har du kring vilka som ärver dig, givet din familjesituation, om du inte skulle upprätta ett testamente?

- 79% känner mycket eller ganska bra till vem som kommer att ärva dem om de inte skriver testamente
- Det är en något mindre andel unga som känner till arvslagarna, men även bland dessa uppger en stor andel att de har kännedom om dessa

Frågetyp: *Enkelval*

Fråga:
Vem eller vilka förmånstagare kan ett testamente ha?

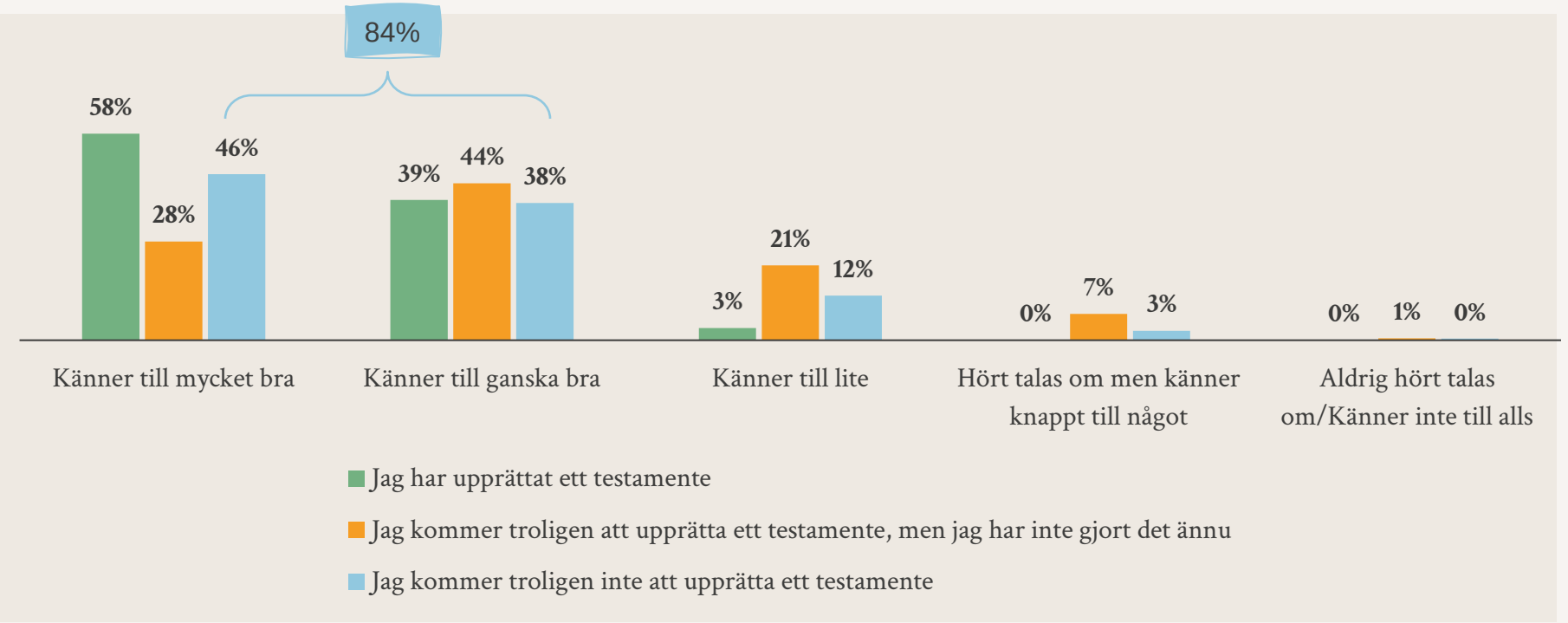
- Kunskapen om vilka som kan testamenteras till är hög. De vanligaste alternativen som nämns är den närmaste familjen som make/maka eller barn
- En fjärdedel av de tillfrågade nämner spontant ideella organisationer som ett alternativ att testamentera till

Frågetyp: *Öppen fråga, flerval*

Källa: Novus 2024
Bas: 2024: 1031

Närmare 85% av de som inte avser att upprätta testamente känner väl till arvslagarna

Fråga:
Hur bra kännedom/kunskap har du kring vilka som ärver dig, givet din familjesituation, om du inte skulle upprätta ett testamente?

Källa: Novus 2024
Bas: 2024: 1031

Vanligaste förmånstagare

Bland de som har upprättat ett testamente eller troligtvis kommer att göra det

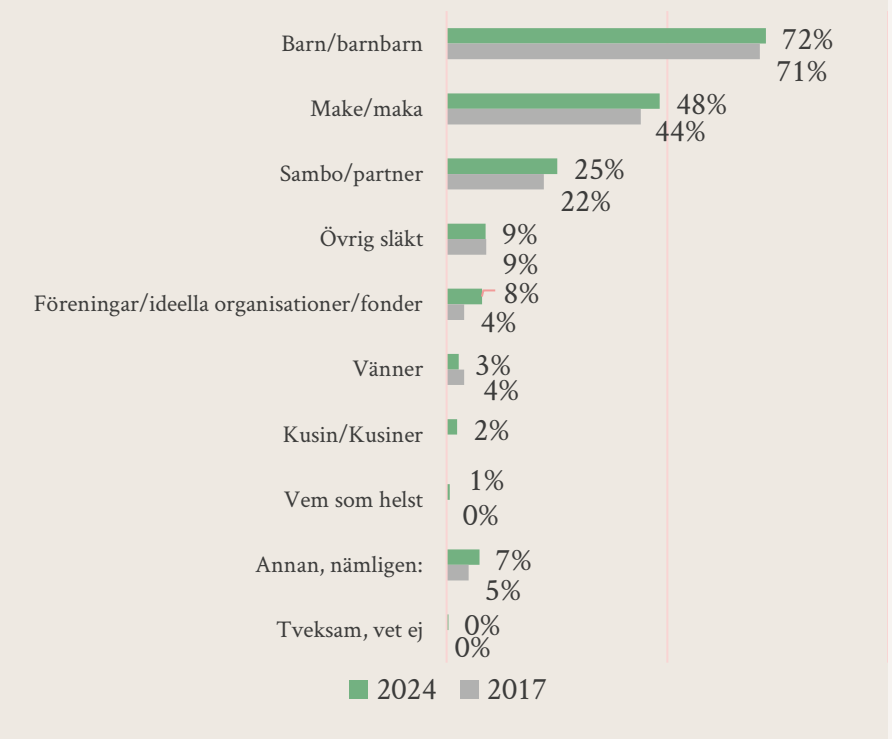

8% har testamenterat till ideella organisationer, en fördubbling sedan 2017

Har upprättat testamente

- **8%** har valt att testamentera till en förening eller organisation. Det är en dubblering jämfört med 2017
- **2%** har valt att testamentera till kusiner
- **87%** testamenterar till minst någon av barn, make/maka eller sambo

Fråga:
Vem/vilka kommer du testamentera till?

Frågetyp: *Flerval*

Källa: Novus 2024, 2017
Bas: 2024: 209, 2017: 216

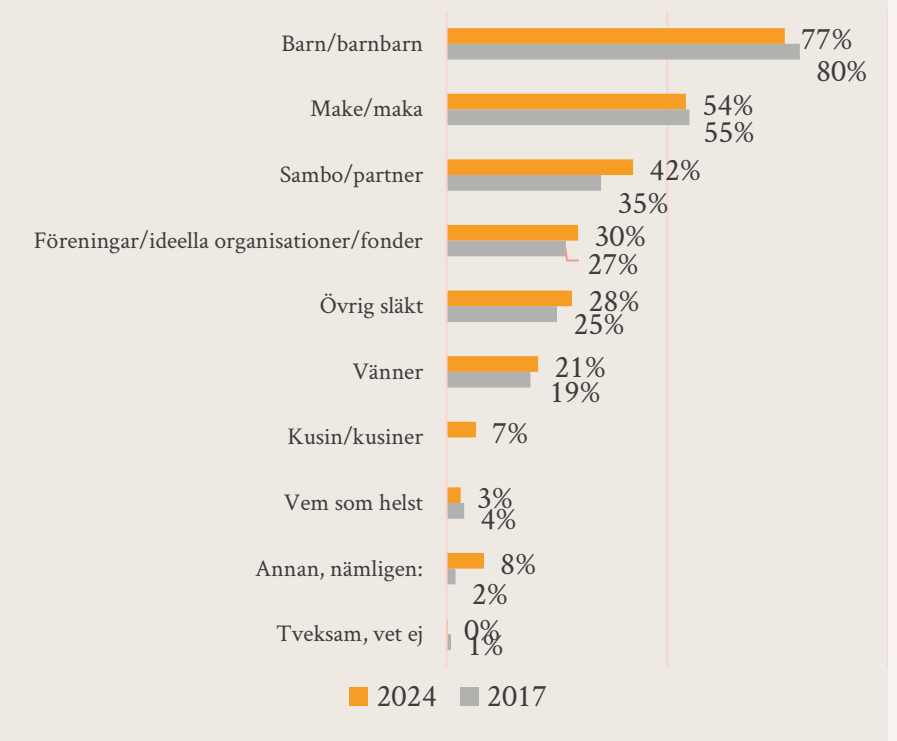
- *Kusin nytt svarsalternativ*

Endast 7% nämner kusiner som ett alternativ de kan tänka sig att testamentera till

Kommer troligtvis upprätta testamente

- Relativt små skillnader i vilka allmänheten kan tänka sig att testamentera till jämfört med 2017
- Liksom för de som har skrivit testamente är det främst den nära familjen man avser att testamentera till.
- Ideella organisationer men även vänner är mer tänkbara arvingar än kusiner.

Fråga:
Vem/vilka kan du tänka dig att testamentera till?

Frågetyp: *Flerval*

Källa: Novus 2024, 2017
Bas: 2024: 408, 2017: 351

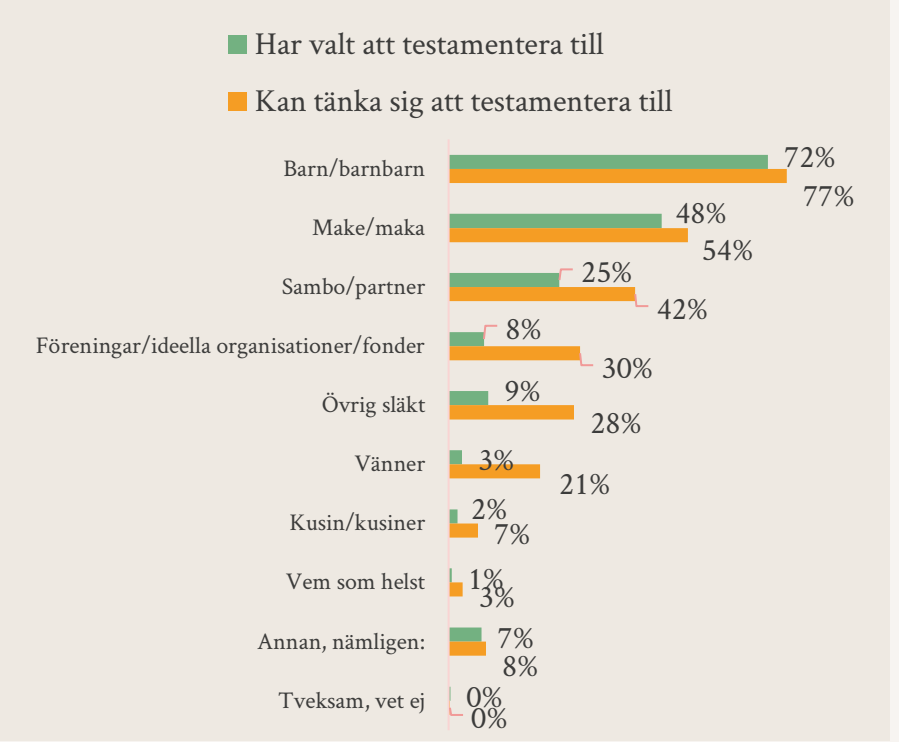
- *Kusin nytt svarsalternativ*

Betydligt fler kan tänka sig testamentera till ideella organisationer än som har gjort det

Har upprättat testamente | **Kommer troligtvis upprätta testamente**

Fråga:
Vem/vilka kommer du testamentera till? /
Vem/vilka kan du tänka dig att testamentera till?

- Det finns ett tydligt gap mellan hur många som kan tänka sig att testamentera till ideella organisationer (30%) och de som faktiskt har gjort det (8%).
- Mer tydlig korrelation mellan att tänka sig att testamentera till nära familj och att faktiskt göra det.

Frågetyp: *Flerval*

Källa: Novus 2024, 2017
Bas: 2024: 408, 2017: 351

- *Kusin nytt svarsalternativ*

Ideella organisationer och testamenten

Sammanfattning
– Ideella organisationer och testamenten

1

Fler har valt att testamentera till ideella organisationer. Av de som ännu inte skrivit testamente men planerar att göra det är det också fler som kan tänka sig att testamentera till ideella organisationer.

De som inte vill testamentera till ideella organisationer gör det i första hand för att hela arvet ska gå till närmaste familjen.

2

Fler kan tänka sig att testamentera mindre belopp till ideella organisationer än 2017. Det kan vara en bidragande faktor till att fler testamenterar till ideella organisationer.

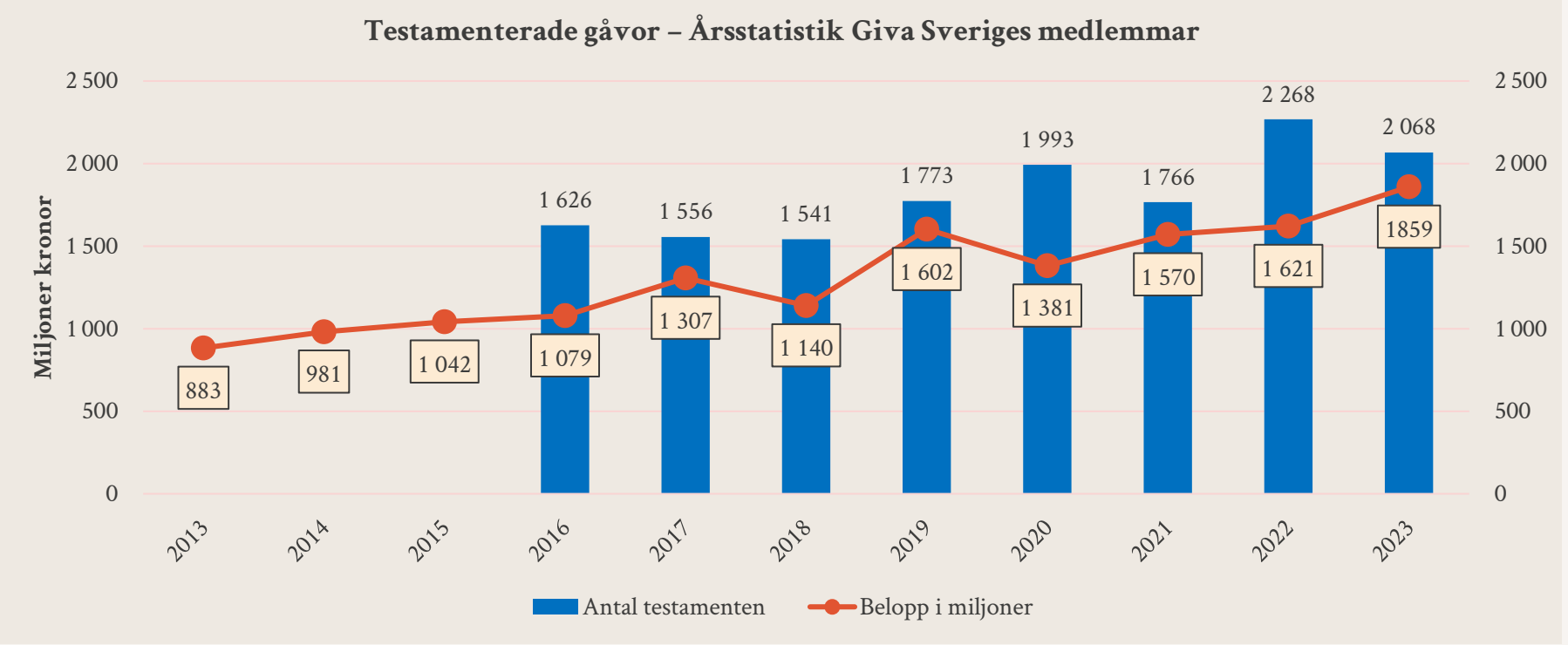
3

Allmänheten vill i högre utsträckning testamentera till ett ändamål som har en känsla av närhet, både vad gäller geografisk närhet och gällande saker som kan påverka den närmaste familjen, jämfört med gåvogivande under livet.

Nästan hälften av personer som är medlemmar i en organisation kan tänka sig att testamentera till den organisationen.

Både antal testamenten och summan till ideella organisationer ökar över tid

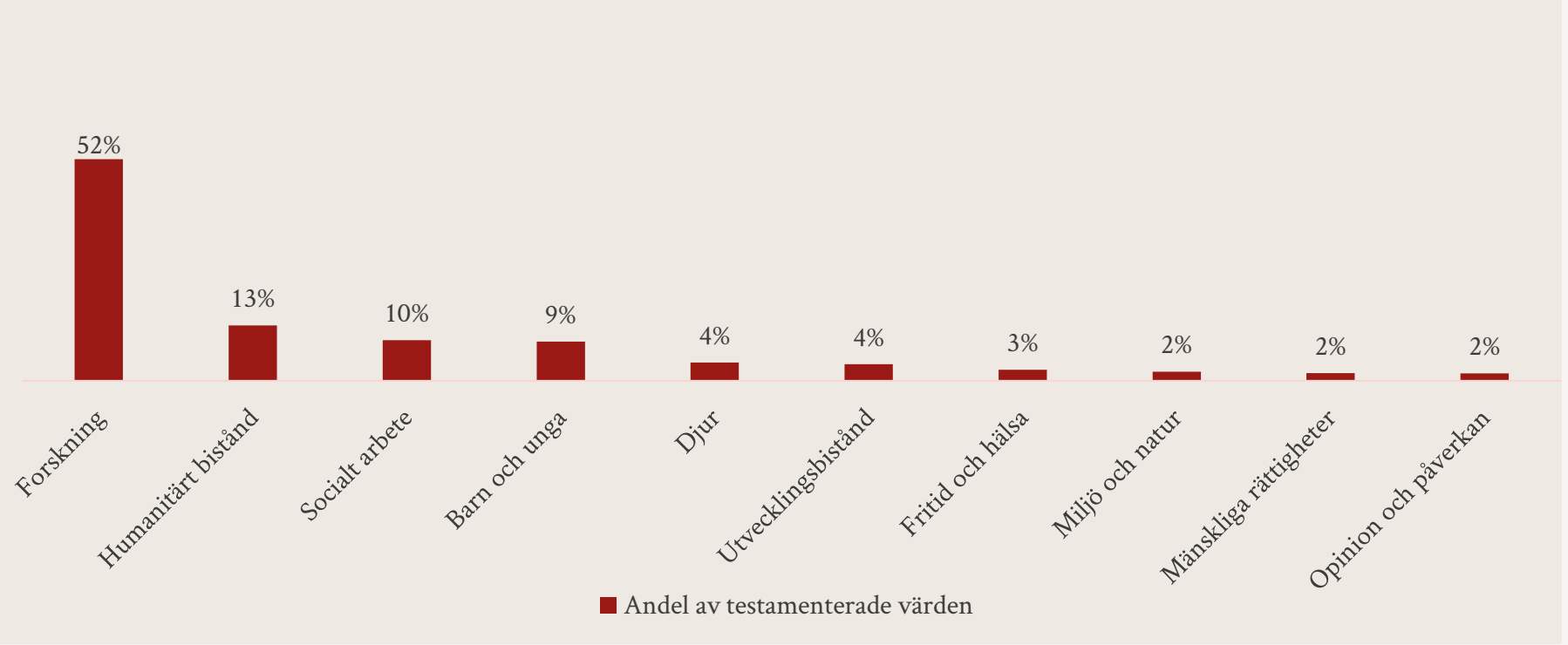
- Giva Sveriges årsstatistik visar att antalet testamenten till ideella organisationer och summan av dessa har ökat över den tid som denna statistik har samlats in

Källa: Givandet i siffror 2023

Mer än hälften av testamenterade värden går till forskning

- Av de totala testamenterade värdena till Giva Sveriges medlemmar går över hälften till organisationer som har forskning som ändamål

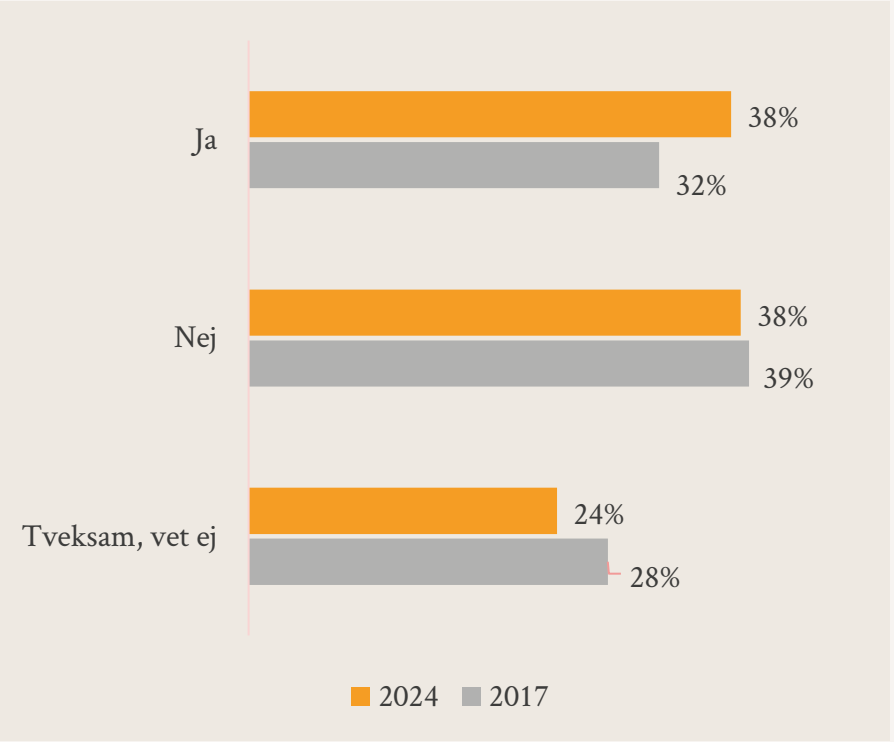
Källa: Givandet i siffror 2023

Större andel kan tänka sig att testamentera till ideella organisationer

Kommer troligtvis upprätta testamente

Fråga:
Kan du tänka dig att testamentera till en ideell organisation?

- Närmare 4 av 10 som inte ännu skrivit testamente kan tänka sig att testamentera till ideella organisationer, när frågan om ideella organisationer ställs enskilt
- Detta är en ökning jämfört med 2017 och ligger i linje med trenden som visar att fler faktiskt testamenterar till ideella organisationer

Frågetyp: *Enkelval*

Källa: Novus 2024, 2017
Bas: 2024: 408, 2017: 352

Att redan vara givare är vanlig orsak till att inte testamentera till ideella organisationer

Har upprättat testamente

Fråga:
Vilken/vilka är de främsta anledningarna till att du inte har testamenterat till en ideell organisation?

Frågetyp: *Flerval*

Källa: Novus 2024,
Bas: 2024: 209

De som troligen upprättar testamente har viss oro kring vart pengarna hamnar

Kommer troligtvis upprätta testamente

Fråga:
Vilken/vilka är de främsta anledningarna till att du inte kan tänka dig att testamentera till en ideell organisation?

Frågetyp: *Flerval*

Källa: Novus 2024
Bas: Kommer troligtvis upprätta testamente: 153

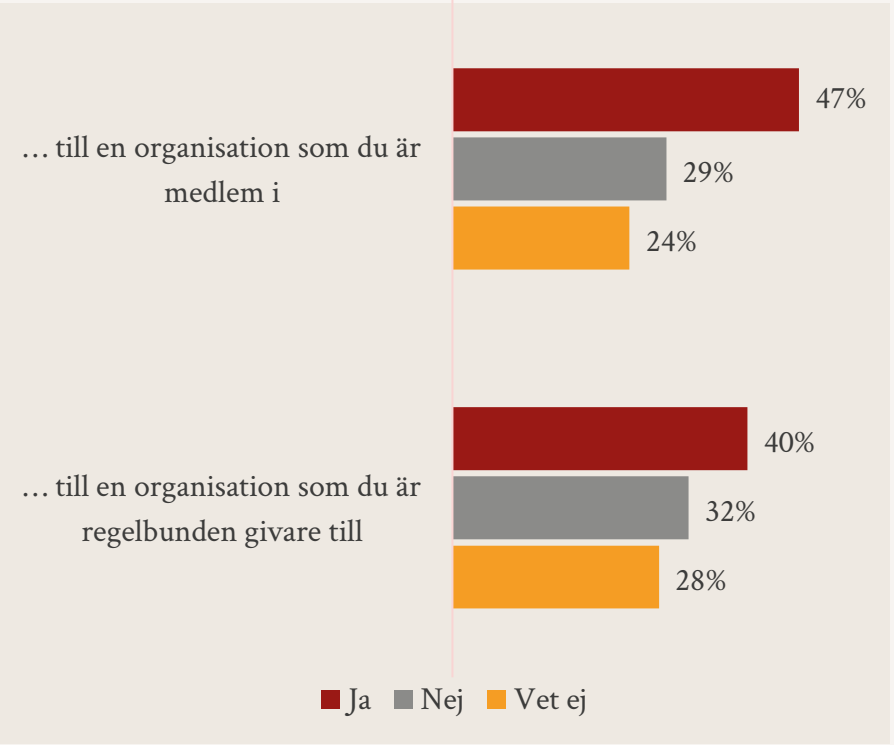
Medlemskap i en organisation ökar viljan att testamentera

Kommer troligtvis upprätta testamente

- Det finns en starkare koppling mellan medlemskap och vilja att testamentera än att vara en regelbunden givare och vilja att testamentera

- Bland 90-talister är kopplingen mellan medlemskap och vilja att testamentera ännu tydligare. Två tredjedelar av dessa svarande uppger att de kan tänka sig att testamentera till en förening de är medlem i

Fråga:
Kan du tänka dig att testamentera...

Frågetyp: *Enkelval*

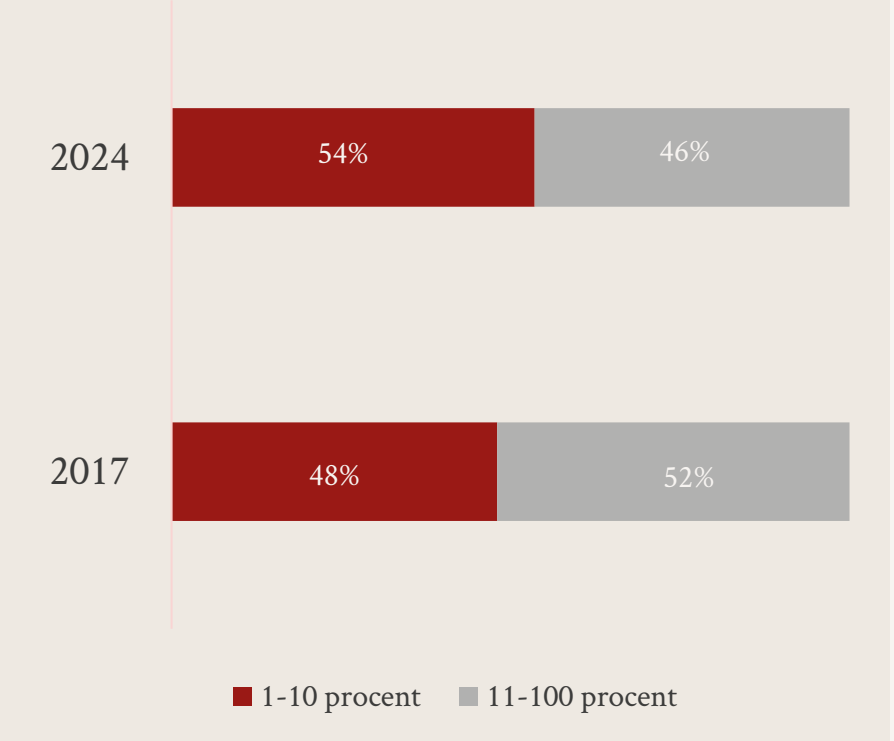
Källa: Novus 2024
Bas: 2024: Är medlem: 296, Är regelbunden givare: 364

Fler kan tänka sig att ge mindre andel av sitt testamente till ideella organisationer

De som kan har eller kan tänka sig att testamentera till ideella organisationer

- Fler kan tänka sig att ge mindre andel av sitt testamente till ideella organisationer 2024 jämfört med 2017. Det bör vara ett skäl till den totala utvecklingen att fler kan tänka sig att testamentera till ideella organisationer

Fråga:
Hur stor procentandel av dina tillgångar kan du tänka dig att testamentera till en ideell organisation?

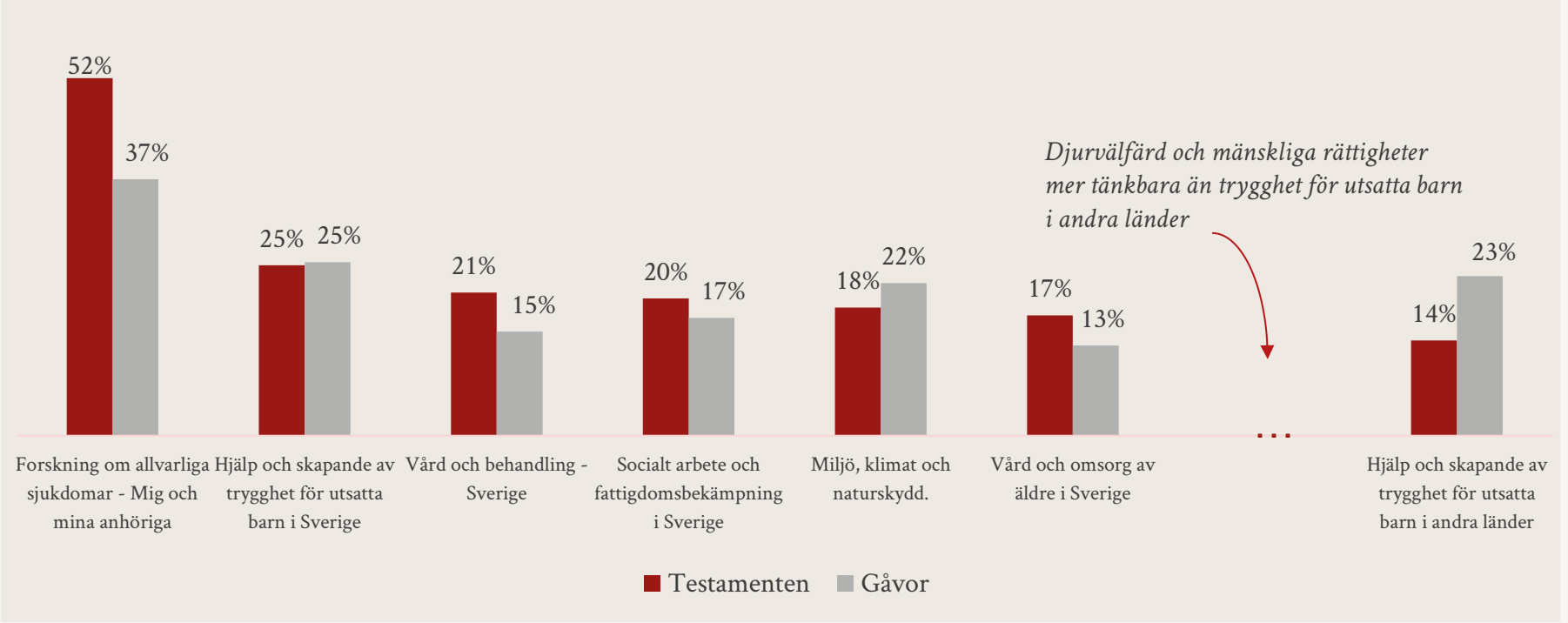
Källa: Novus 2024, 2017
Bas: 2024: 174, 2017: 122

Testamenterande har större fokus på lokalt engagemang än vad det privata givandet har

Sveriges befolkning mellan 30-84 år

Fråga:
Om du skulle testamentera till en ideell organisation, vilket/vilka av följande verksamhetsområden skulle du kunna tänka dig att ***testamentera till?***

Fråga:
Vilket/vilka av följande verksamhetsområden skulle du kunna tänka dig att ***skänka pengar till*** *under de kommande sex månaderna?*

Frågetyp: *Flerval*

Källa: Novus 2024
Bas: 2024: 1031, Allmänhetens undersökning: 870

- *Endast svarsalternativ med högst andel svarande redovisas här, fler har visats i enkäten*

Varför testamenterar allmänheten inte?

Bland de som uppgett att de troligtvis inte kommer att testamentera

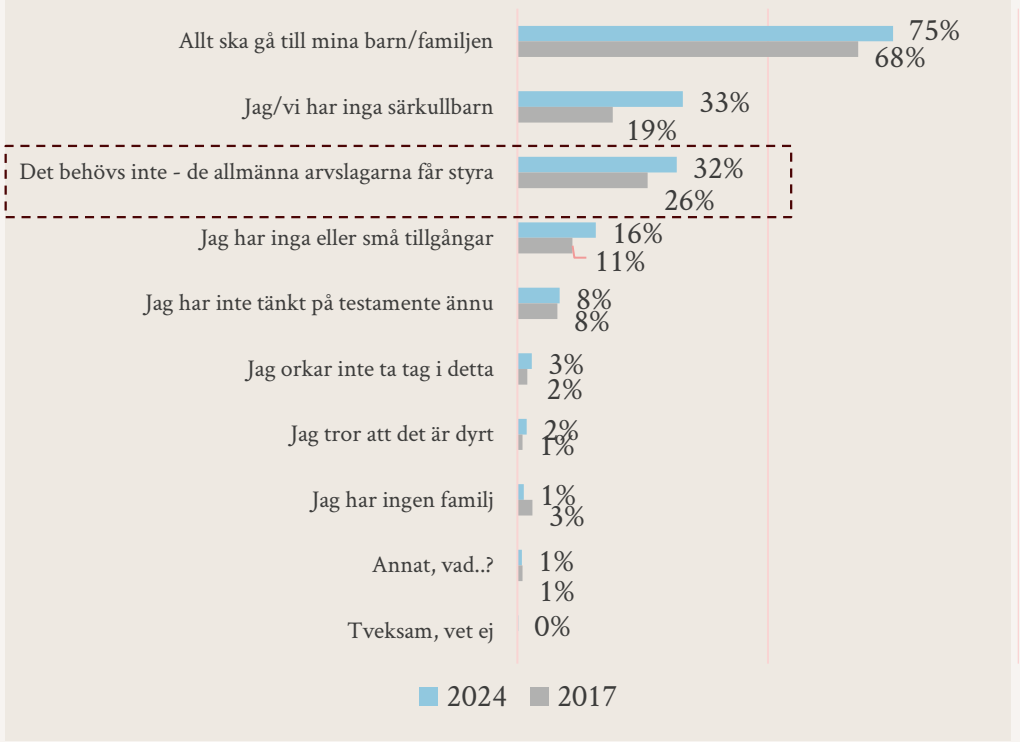

En tredjedel av de som troligtvis inte testamenterar litar på de allmänna arvslagarna

Upprättar troligtvis inte testamente

Fråga:
Vilken/vilka är de främsta anledningarna till att du troligen inte kommer att upprätta ett testamente?

- Bara 1 av 10 uppger att de inte har ett testamente för att de inte tänkt på att skriva ett ännu
- 4 av 10 i åldersgruppen 30-49 år som troligtvis inte kommer upprätta testamente gör det för att de litar på de allmänna arvslagarna

Frågetyp: *Flerval*

Källa: Novus 2024, 2017
Bas: 2024: 281, 2017: 321

- *Fler svarsalternativ 2017, vilket ska innebära lägre svarsgrad på befintliga alternativ*

Svenskarna och Allmänna arvsfonden

Sammanfattning – Arvsrätt

1

Antalet testamenten som tillfaller Allmänna arvsfonden är runt 1000 stycken per år och har legat på ungefär samma nivå över de senaste 15 åren.

En tredjedel av de som inte upprättar testamente gör det för att de litar på de allmänna arvslagarna.

2

Hälften av allmänheten skulle föredra att det egna arvet går till Allmänna arvsfonden eller direkt till ideella organisationer om de inte skriver testamente och inte har några arvingar.

En fjärdedel föredrar att pengarna går till släkt i yttre led. De som anser att det ska vara så är främst personer som har låg tillit till ideella organisationer.

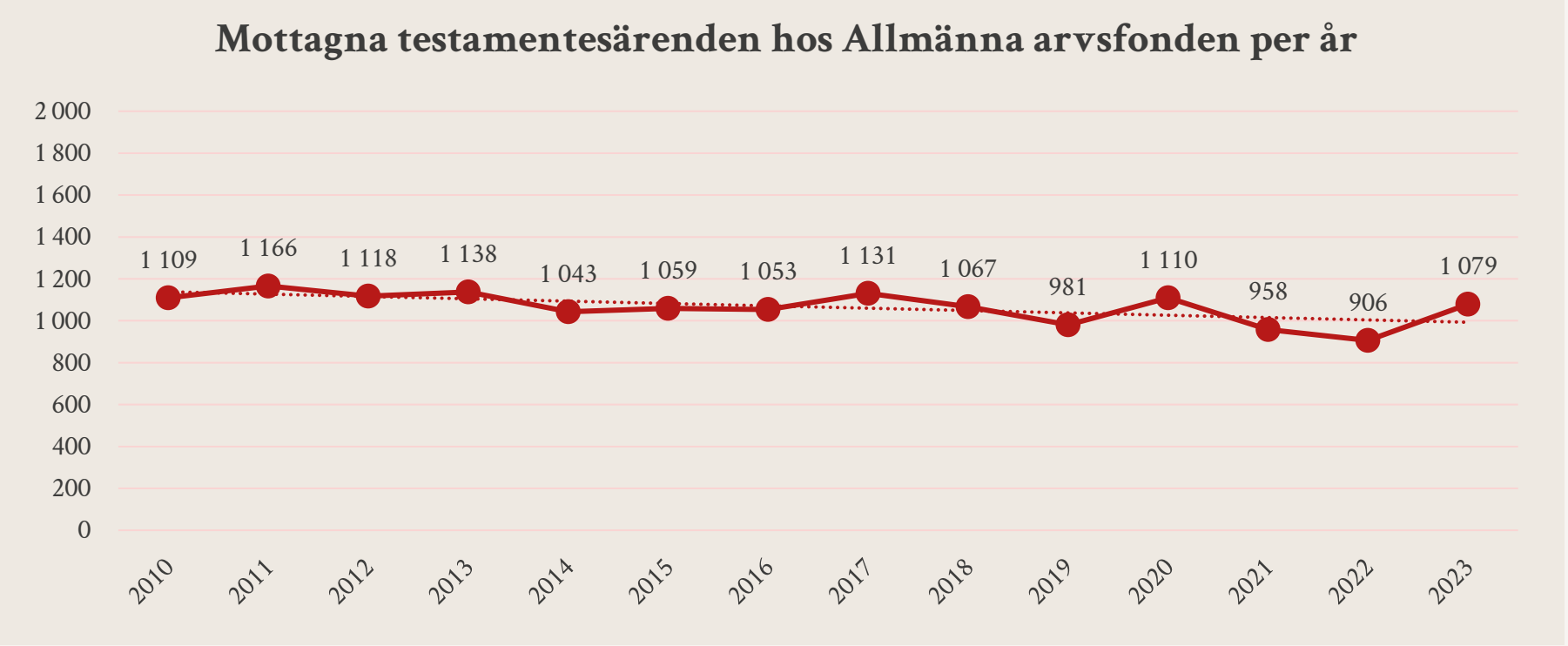
Bara 2% vill att pengarna ska gå till offentlig sektor.

3

Väldigt få är negativa till ett införande av testamentesregister, nio av tio är neutrala eller positiva till förslaget.

Antalet testamenten som Allmänna arvsfonden mottar är relativt konstant

- Endast ett fåtal testamenten per år testamenteras direkt till Allmänna arvsfonden

Källa: Kammarkollegiet

Närmare varannan person som inte skrivit testamente vill att arvet går till ideella ändamål om arvingar saknas

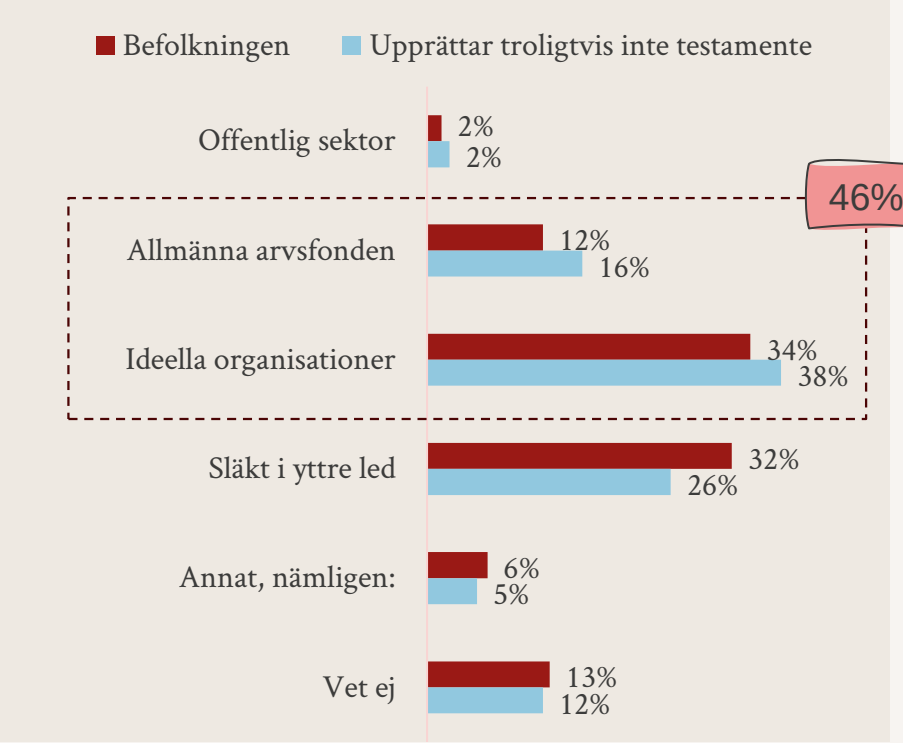
Sveriges befolkning mellan 30-84 år

Kommer troligtvis inte upprätta testamente

Fråga:
Om du inte hade några arvingar och inte hade skrivit ett testamente, vem skulle du föredra får tillgång till ditt arv?

- Det är vanligare bland de som inte tänker upprätta testamente att föredra att arvet går till ideell sektor via organisationer eller Allmänna arvsfonden

- En tredjedel föredrar att arvet går till släkt i yttre led om inga arvingar finns, något färre bland de som troligtvis inte skriver testamente

Frågetyp: *Enkelval*

Källa: Novus 2024, 2017
Bas: 30-84: 1031 , Upprättar troligtvis inte testamente: 321

Personer med lågt förtroende för ideella organisationer föredrar arv till släkt

Sveriges befolkning mellan 30-84 år

- Personer som har lågt förtroende för ideella organisationer föredrar att ett arv där testamente saknas skulle gå till släkt i yttre led

Fråga:
Om du inte hade några arvingar och inte hade skrivit ett testamente, vem skulle du föredra får tillgång till ditt arv?

Frågetyp: *Enkelval*

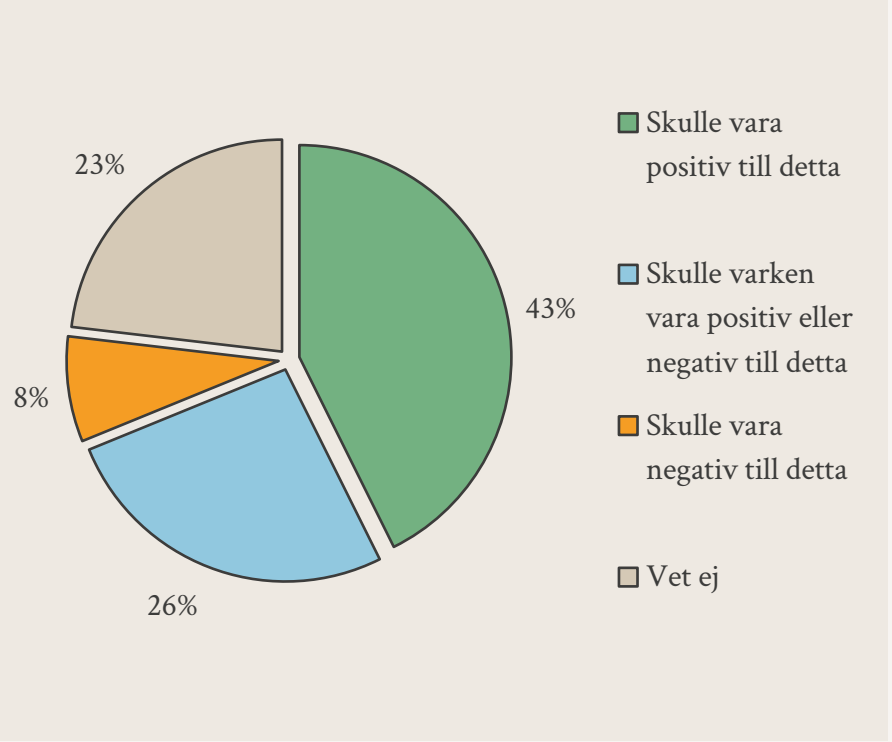
Källa: Novus 2024
Bas: Har förtroende: 392, Har inte förtroende: 158

Endast en av tio är negativa till testamentesregister

Sveriges befolkning mellan 30-84 år

Fråga:
Idag finns inget krav på att testamenten registreras eller förvaras på ett visst sätt. Hur ställer du dig till att ett offentligt testamentesregister skulle upprättas?

- Något vanligare bland de som skrivit testamente att vara negativa till ett testamentesregister, vilket också kan vara åldersrelaterat eftersom dessa i större utsträckning är äldre människor

Frågetyp: *Enkelval*

Källa: Novus 2024
Bas: 2024: 1031